

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична географія світу

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма Міжнародні відносини

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“27” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: старший викладач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки Ганна ФЕДОРОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Людмила НОВІКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини»

(підпис)

Євгенія СОЛОВИХ
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА - БЕРЕНДА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Політична географія світу» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» підготовки бакалавра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни є вивчення історії формування сучасної політичної карти світу, здійснення аналізу суспільно-політичних, економічних та етно-релігійних регіонів світу, дослідження картографічного відображення розділення суші та водних акваторій між державами, вивчення особливостей та критеріїв класифікації країн.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни.

Формування загальних компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти:

ЗКЗ - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4 – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5 - здатність працювати в міжнародному контексті.

Формування спеціальних (фахових) компетентностей:

СКЗ – здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК5 - здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК9 – здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
-	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.
у тому числі індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Здобувачі мають знати:

РН01 - знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН04 - знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

Здобувачі мають вміти:

РН13 - здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні та методологічні основи курсу «Політична географія». Політична карта світу.

Тема 1. Вступ до курсу «Політична географія». Об'єктно-предметне поле політичної географії, її ключові поняття і терміни

Політична географія – це суспільно-географічна наука, що вивчає формування політичної карти світу, розміщення і територіальне поєднання політичних сил в їх взаємозв'язку з просторовою організацією життя суспільства (кордонами, адміністративно-територіальним поділом та іншим).

Історія виникнення терміну «політична географія» та шляхи розвитку самої науки. Об'єкт і предмет політичної географії.

Поняття політична карта світу. Ознайомлення з поняттєво-термінологічним апаратом дисципліни.

Тема 2. Історія формування політичної карти світу

Політична карта світу – дуже динамічна система, тому політична географія не може обійтися без історико-географічних методів дослідження.

Існує 2 провідних підходи до періодизації розвитку політичної карти світу – формаційний та цивілізаційний. Формаційний підхід ґрунтується на факті послідовних змін суспільних формацій та відповідних їм способів виробництва; він не допускає різноманітності варіантів розвитку.

Використання формаційного підходу передбачає виділення 7 періодів розвитку політичної карти світу (первіснообщинний, рабовласницький, класичний феодальний, розпаду феодалізму і зародження капіталізму, класичний капіталістичний, імперіалістичний, новітній). Генералізація дозволяє обмежитися 4 періодами (давній, середньовічний, новий, новітній).

Людство було, є і буде, незважаючи на глобалізацію і науково-технічний прогрес, системою локальних цивілізацій. Цивілізаційний підхід ґрунтується на унікальності, тоді як формаційний – на універсальності.

Тема 3. Державний лад

В політичній географії досліджується 2 аспекти державного ладу: форма правління і адміністративно-територіальний устрій.

Найпоширенішою формою правління в сучасному світі є республіка (149 із 194 держав); зустрічаються також монархії (30).

За адміністративно-територіальним поділом переважають прості (унітарні)

держави, разом з квазіфедераціями їх у світі 167. Складних (федеративних або конфедеративних за діючими Конституціями) держав на політичній карті світу всього 27.

Головне місто держави, її адміністративно-політичний центр – це столиця. Згідно генетичної типології виділяються столиці родові, історичні, ситуативні, штучні й політичні. За функціональними ознаками столиці бувають моно- і поліфункціональними.

Державний лад для колоній, протекторатів, окупованих і підопічних територій, нейтральних зон, а також інших несуверенних об'єктів політичної карти світу – не визначається. Спільна назва для цієї групи країн – залежні території.

Залежні території не мають столиць, у них є тільки адміністративні центри, в яких розташовуються органи колоніальної влади або органи місцевого самоврядування, що не виконують законодавчих функцій.

Тема 4. Наукова систематизація об'єктів політичної карти світу

Чисельність і розмаїття об'єктів політичної карти світу вимагає використання порівняльно-географічного методу (зокрема – систематизації), найефективнішим результатом застосування якого стають різноманітні класифікації і типізації (типології).

Класифікація країн світу за розмірами державної території, за чисельністю населення країн світу, в залежності від стадії соціально-економічного розвитку.

Тема 5. Морфологія і географічне положення державної території

Держава – це суверенне політичне утворення, країна з певною територією, населенням, господарством і політичною владою в ній.

Державна територія розглядається як простір здійснення державної влади. Це та частина земної кулі (включно з надрами та аеротерією), на яку поширюється державний суверенітет.

Політико-географічне положення – дуже важливий резерв соціально-економічного розвитку країни. Від його використання значною мірою залежать раціональність структури та ефективність матеріального виробництва країни, її економічна, політична, екологічна та військова безпека.

У політико-географічних дослідженнях користуються наступною морфологічною типологією (за конфігурацією державної території) країн: острівна, півострівна, витягнутої форми, складної конфігурації, компактна, анклав, напіванклав. Кожен з названих типів може бути ускладненим ексклавами, ексклавними анклавами, багатоскладними ексклавами, «коридорами» тощо.

Важливою морфологічною характеристикою державної території є протяжність і звивистість берегової лінії. Відсутність безпосереднього виходу до моря розцінюється як негативний (але не вирішальний) фактор соціально-економічного розвитку.

Тема 6. Державні кордони – бар'єри та лінії зв'язку

Проблематика дослідження державних кордонів є класичною для політичної географії. Система юридично оформлених кордонів стала важливим елементом сучасного світу. При вивченні стану державних кордонів слід враховувати правові, військові, політичні, економічні та культурні аспекти.

Процес встановлення державних кордонів відбувається у два етапи: делімітація та демаркація. Делімітація – це договірне визначення напрямку та положення кордонів з додаванням відповідної карти; демаркація – це безпосереднє встановлення кордонів на місцевості.

Найперші спроби класифікації державних кордонів належать британському дипломату лорду Керзону. Сьогодні найбільше вживаються морфологічна, природна і генетична класифікації.

Розділ 2. Особливості територіально-політичних систем в межах окремих географічних субрегіонів, регіонів, макрорегіонів

Тема 7. Країни Північної та Західної Європи

Джерельні витoki поняття «Європа». Європа як частина світу (10 млн. кв. км.). Європа як один з центрів політичної географії світу. Взаємовплив у розвитку політичної географії та економіки країн Західної Європи. Територіальне розташування, природні умови та ресурси країн Західної Європи. Особливості регіоноутворення Західної Європи – одного з найбільш густонаселених регіонів світу. Етнолінгвістичний та релігійно-конфесійний аналіз країн Західної Європи. Політична карта Західної Європи. Система новітніх міжнародних відносин у Західній Європі. Європейський Союз як тип регіонального комплексного політико-географічного утворення за договірно-правовим критерієм. Територіальне розташування, природні умови та ресурси країн Північної Європи. Особливості розвитку країн Північної Європи: економічний та соціокультурний розвиток. Соціально-економічне та господарчо-культурне описання країн регіону. Етнолінгвістичні та конфесійні особливості розвитку країн. Етнодемографічні та міграційні процеси у регіонах.

Тема 8. Країни Центральної, Південної та Східної Європи

Особливості регіоноутворення. Загальна характеристика географічного розташування та природно-кліматичних умов. Ресурси та сільсько-промисловий розвиток. Регіональні характеристики Центральної Європи. Адміністративно-територіальні особливості розвитку країн Східної Європи. Етно-конфесійна характеристика країн ЦСЄ та Південної Європи. Україна – південно-східна частина Європи. Етнолінгвістичний і конфесійний склад України та її загальні соціально-демографічні характеристики. Співвідношення глобальних та локальних традицій політичного розвитку країн регіону з огляду на історичну та культурну близькість. Сучасні проблеми політичного розвитку. Інституалізація процесів інтеграції країн Центрально-Східної Європи. Малі країни Центральної Європи: загальна характеристика. Особливості демократичних та економіко-інтеграційних процесів.

Тема 9. Україна в контексті політико-географічних досліджень

Особливості політико-географічного простору України. Україна та її транзитний потенціал.

Прикордоння України та його культурний, економічний та політичний потенціал. Прикордонні режими. Єврорегіони. Стратегії економічного розвитку. Аналіз рівня економічного розвитку та інфраструктурної залежності. Дослідження якості системи центр-периферійних відносин в Україні. Наявність спірних територій та рівень їх політичної гостроти.

Політична географія в Україні: регіональний поділ (за фізико-географічним, історичним, етнолінгвістичним, етнонаціональним, адміністративним, економічним, інфраструктурним та іншими критеріями).

Класифікація України за критеріями класифікації країн.

Україна та її участь у міжнародних та регіональних організаціях.

Тема 10. Країни Середньої Азії

Фізико-географічне розташування та соціокультурні орієнтації країн Середньої Азії. Характер господарчої діяльності та динаміка індустріалізації країн. Стан та особливості сучасного економічного розвитку країн регіону. Конституційний статус територій Середньої Азії за часів російської «колонізації». Особливості розвитку республік у «радянський» період. Пострадянський період розвитку країн Центральної Азії. Особливості

політико-географічного простору та просторової концепції країн Центральної Азії. Економічний, природничо-ресурсний потенціал країн регіону (Таджикистан, Узбекистан, Казахстан, Туркменістан, Киргизстан). Особливості та специфіка політичної культури країн регіону. Культурно-побутові, етно-лінгвістичні та релігійно-конфесійні чинники політичного розвитку країн регіону. Політичні проблеми республік пострадянського Сходу.

Тема 11. Індія та країни Південної Азії

Південна Азія (Південно-Азіатський, або індоостанський субконтинент, що включає у себе п-в Індостан, Індо-Гангську рівнину, а також острова Шрі-Ланка, Мальдівські, Андаманські, Нікобарські та Лаккадівські о-ви) – один з найбільших цивілізаційних регіонів світу, до якого входять 7 держав: Республіка Індія, Ісламська республіка Пакистан, Народна Республіка Бангладеш, Демократична Соціалістична Республіка Шрі-Ланка, Королівство Непал, Королівство Бутан та Мальдівська Республіка. Природні та ресурсні умови розвитку країн регіону. Історія формування політичної карти південної Азії. Характерні форми правління та територіальний устрій країн. Демографічний та лінгвістичний склад населення. Географія релігій в Південній Азії: Індуїсти, мусульмани, християни, сікхи, буддисти. Етнічний склад Південної Азії

Індія – геополітична вісь в Південній Азії. Реформи та політичний курс Індії після колонізації. Адміністративно-територіальна структура та економічні райони Індії. Соціально-демографічні проблеми перенаселення Індії. Етно-релігійний та лінгвістичний аналіз Індії. Національно-релігійна проблема. Особливості політичної культури: кастовість та європейська парламентська демократія. Общино-кастова основа політичної системи.

Пакистан та Бангладеш, мусульманські райони Британської імперії, що з 1947 р. виокремлені в домініони. Сучасний політичний розвиток країн. Соціально-економічні проблеми розвитку.

Королівство Непал, Королівство Бутан, Республіка Шрі-Ланка (о. Цейлон): особливості політичної організації держав. Традиційна політична культура та колоніалізм.

Тема 12. Країни Південно-Східної та Східної Азії. Новітні індустріальні країни

Географічне розташування Південно-Східної Азії – великого історико-культурного регіону світу, що включає півострів Індокитай, о-ви Малайського архіпелагу, а також західну частину о. Нова Гвінея. Антропологічний та етнічний характер населення Південно-Східної Азії. Політико-географічний та соціокультурний аналіз найбільших країн регіону: Індонезії (що займає 4 місце у світі по чисельності населення), В'єтнаму. Країни Південно-Східної Азії та Дальнього Сходу: загальні особливості політичного розвитку. Конфуціанська традиція та соціалізм у країнах (Китай, В'єтнам, Північна Корея). Соціалістична модель на буддійсько-цивілізаційній основі в країнах - Монголія, Камбоджа, Лаос, Бірма (М'янма).

Історія формування регіону. Політико-географічні, соціально-економічні наслідки колоніалізму у сучасному розвитку Південно-Східної Азії. Загальна характеристика господарчого комплексу країн регіону. Зовнішньоекономічні зв'язки країн регіону.

Політична характеристика країн Східної Азії, до якої географічно відносяться держави та території, що розташовані у Східній частині Азіатського материка, - Китайська Народна Республіка (до якої включається Тайвань, що розвивається за капіталістичною моделлю, проте є провінцією КНР, формально республікою), Гонконг (Сянган) - «особливий район КНР»), Аоминь (Макао - заморська територія сучасної Португалії), Японія, Монголія, а також держави, що займають Корейський півострів – Корейська Народно-Демократична Республіка та Республіка Корея (Південна Корея). Особливість соціального, економічного та політичного розвитку країн регіону. Етнічні та релігійно-конфесійні критерії типології країн у регіоні Східної Азії. Природні умови та ресурси країн. Демографічні та лінгвістичні особливості. Етнічні стереотипи поведінки населення країн регіону. Модальність політичних конфліктів у регіоні. Територія, кордони,

географічне та політико-економічне становище у світі. Японія – «Ніппон» - як східноазійська модель капіталістичного розвитку. Особливості політико-географічного, соціокультурного, економічного розвитку Японії. Проблема територій Курильської гряди. Система політико-економічної співпраці у регіоні.

Тема 13. Політико-географічні особливості Африканського континенту

Сучасне регіонування світу. Правила користування політико-географічними термінами «Близький Схід» - від фр. «Proche orient» - (Бахрейн, Єгипет, Ізраїль (і Палестина), Йорданія, Ірак, Йемен, Катар, Кіпр, Кувейт, Ліван, ОАЕ, Оман, Саудівська Аравія, Сирія, Судан, Туреччина), «Середній Схід» - від англ. “Middle east”- (ті самі країни разом з Іраном та Афганістаном), «Південно-Західна Азія» (країни «Середнього Сходу» за виключенням Єгипту та Судану), Левант від іт. «Levante»-«Схід» (Сирія, Ліван, Палестина), “Передня Азія” (країни від Босфору, Середземного та Червоного морів на заході до Іранського нагір’я на Сході) – термін, що є ідентичним терміну “Близький Схід” за виключенням Кіпру та двох Африканських країн.

Географічне розташування, природні ресурси, особливості історичного розвитку Арабського Сходу. Антропологічний, демографічний, лінгвістичний, конфесійний склад населення субрегіону. Особливості соціокультурного та політичного розвитку країн Машріку. Ірак та країни субрегіону Левант: особливості та чинники регіоноутворення. Чинники та потенціал соціально-політичних трансформацій. Тенденції до об’єднання Середнього Сходу з країнами Північної Африки. Культурологічний зміст поняття «Схід» (замість суто географічного). Арабські країни субрегіону Магріб (араб. «Захід»): Алжир, Марокко, Туніс, Мавританія, Лівія, - особливості розташування та загальні тенденції розвитку. Матеріальна та духовна культура населення Західної Азії. Чинники регіональних конфліктів на Близькому Сході. Курдське питання. Аравійські монархії: традиційне та новітнє у політичному розвитку.

Формування політичної карти Африки. Проблеми державних кордонів африканських країн. Особливості політико-правового та конституційного розвитку африканських країн. Африканські субрегіони – особливості економічного та політичного розвитку. Країни Африки, що розташовані на південь від Сахари. Країни Західної Африки, країни Центральної Африки, країни Східної Африки, країни Південної Африки. Антропологічні, лінгвістичні, етнічні, конфесійні, демографічні особливості країн континенту. Особливості та специфіка етносоціополітичної структури. Парламентарна демократія та реалії африканських країн. Особливості політико-правового розвитку. Політика та воєнні режими. Проблема расизму та пошук самоідентичності. Ресурси та економічний потенціал. Соціокультурні стандарти та орієнтири. Криза розвитку та транснаціональні компанії. Географічні та природні умови, ресурсний потенціал Африканського континенту. Особливості політичної культури.

Тема 14. Регіон «Північна Америка»

Макрорегіон «Північна Америка» серед сучасних цивілізаційних макрорегіонів світу. Географічне розташування та стан соціально-економічного розвитку. Історичні особливості формування макрорегіону. Загальні проблеми країн макрорегіону. Системи економічної та міждержавної взаємодії. Етнічний, лінгвістичний та релігійний склад країн регіону. Політико-правовий розвиток США та Канади. Сучасний адміністративний устрій та форма політичного правління в країнах регіону. США: історія, населення, культура та політика. Державний устрій США. Головні економічні райони та групи штатів у США. Економічна карта США. Розташування населення по штатах та містам. Форма та система політичного правління США. Канада: економічна та соціокультурна характеристика. Етнічний склад населення Канади. Українська діаспора у Канаді. Загальна характеристика господарства.

Тема 15. Політико-географічні особливості країн макрорегіону «Латинська Америка та Карибські країни»

Латинська Америка – макрорегіон західної півкулі, що розташований між США та Антарктидою. Характеристика регіонів та субрегіонів Латинської Америки. Історичні умови регіоноутворення. Етнічний, лінгвістичний та конфесійний склад населення країн Латинської Америки. Економічна та соціокультурна характеристика країн Латинської Америки. Особливості політичного та правового розвитку країн субрегіонів.

Політична карта Латинської Америки під час колоніалізму. Латиноамериканська культура: загальне та особливе. Географія зовнішньоекономічних зв'язків країн Латинської Америки. Бразилія – найкрупніша країна Латинської Америки.

Тема 16. Австралія та країни Океанії

Макрорегіон «Австралія та Океанія». Історичні особливості заселення та регіоноутворення. Субрегіони Австралія і Тасманія, Нова Зеландія, Полінезія, Меланезія та Мікронезія. Просторово-географічні особливості розташування країн. Природні ресурси. Загальна характеристика населення: антропологічний, етнічний, релігійний, лінгвістичний аналіз. Етнодемографічні процеси у регіоні Місцеві традиційні культури у народів Океанії. Рівень економічного та культурного розвитку. Загальна характеристика господарства. Особливості політичного устрою та політичної культури.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л а б.	і н д .	с. р.		л	п	лаб .	інд .	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні та методологічні основи курсу «Політична географія». Політична карта світу												
Тема 1 Вступ до курсу «Політична географія». Об'єктно-предметне поле політичної географії, її ключові поняття і терміни	7	2	2			3						
Тема 2. Історія формування політичної карти світу	7	2	2			3						
Тема 3. Державний лад	7	2	2			3						
Тема 4. Наукова систематизація об'єктів політичної карти світу	7	2	2			3						

Тема 5. Морфологія і географічне положення державної території	7	2	2			3						
Тема 6. Державні кордони – бар’єри та лінії зв’язку	7	2	2			3						
Разом за розділом 1	42	12	12			18						
Розділ 2. Особливості територіально-політичних систем в межах окремих географічних субрегіонів, регіонів, макрорегіонів												
Тема 7. Країни Північної та Західної Європи	8	2	2			4						
Тема 8. Країни Центральної, Південної та Східної Європи	8	2	2			4						
Тема 9. Україна в контексті політико-географічних досліджень	7	2	2			3						
Тема 10. Країни Середньої Азії	8	2	2			4						
Тема 11. Індія та країни Південної Азії	8	2	2			4						
Тема 12. Країни Південно-Східної та Східної Азії. Новітні індустріальні країни	8	2	2			4						
Тема 13. Політико-географічні особливості Африканського континенту	8	2	2			4						
Тема 14. Регіон «Північна Америка»	8	2	2			4						
Тема 15. Політико-географічні особливості країн макрорегіону «Латинська Америка та Карибські країни»	8	2	2			4						
Тема 16. Австралія та країни Океанії	7	2	2			3						
Разом за розділом 2	78	20	20			38						
Усього годин	120	32	32			56						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до курсу «Політична географія». Об'єктно-предметне поле політичної географії, її ключові поняття і терміни	2
2	Історія формування політичної карти світу	2
3	Державний лад	2
4	Наукова систематизація об'єктів політичної карти світу	2
5	Морфологія і географічне положення державної території	2
6	Державні кордони – бар'єри та лінії зв'язку	2
7	Країни Північної та Західної Європи	2
8	Країни Центральної, Південної та Східної Європи	2
9	Україна в контексті політико-географічних досліджень	2
10	Країни Середньої Азії	2
11	Індія та країни Південної Азії	2
12	Країни Південно-Східної та Східної Азії. Новітні індустріальні країни	2
13	Політико-географічні особливості Африканського континенту	2
14	Регіон «Північна Америка»	2
15	Політико-географічні особливості країн макрорегіону «Латинська Америка та Карибські країни»	2
16	Австралія та країни Океанії	2
Разом		32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до курсу «Політична географія». Об'єктно-предметне поле політичної географії, її ключові поняття і терміни. Вивчити поняття «політична географія», дослідити історію виникнення терміну «політична географія» та шляхи розвитку самої науки. Звернути увагу на об'єкт і предмет вивчення політичної географії. Ознайомитися з поняттєво-термінологічним апаратом дисципліни. 1. Сюткін С. І. Політична географія: навчальний посібник. — Суми : Фабрика друку, 2017. — 120 с.	3
2	Тема 2. Історія формування політичної карти світу Ознайомитися з 2 провідними підходами до періодизації розвитку політичної карти світу – формаційним та цивілізаційним. Поглибити знання з історії формування політичної карти світу. Підготуватись до обговорення за темами, що визначить викладач. 1. Вітер І. І. Великі географічні відкриття та їх вплив на економічний розвиток країн європейської цивілізації // «Наукова думка сучасності і майбутнього». Галузь: «Економічна історія», 2019. С. 34-45 2. Олефіренко Ю. Л. Британська колоніальна імперія: етапи та історія формування 3. Савчук П. О., Стрільчук М. С. Основні етапи формування колоніальних імперій європейських держав // Матеріали III Міжнародної науково–практичної конференції студентів, педагогів,	3

	психологів та молодих науковців. Частина 2. Природничо-математичний та суспільногуманітарний напрями. – Рівне: РВВ РДГУ. – 2010. – 150 с.	
3	Тема 3. Державний лад Ознайомитися з інформацією, щодо 2 аспектів державного ладу: форма правління і адміністративно-територіальний устрій. Проаналізувати характерні риси республіки і монархії; унітарних держав, федерацій. Вивчити поняття столиця та типологію столиць. Підготуватись до написання тесту «Форма правління та адміністративно-територіальний устрій держав світу», виконується на атласом. 1. Сюткін С. І. Політична географія: навчальний посібник. — Суми : Фабрика друку, 2017. — 120 с. 2. Барладін О.В. Регіони та країни. Географія. Атлас для 10 класу. Київ : Інститут передових технологій, 2020. 52 с.	3
4	Тема 4. Наукова систематизація об'єктів політичної карти світу Детально ознайомитися із класифікацією країн світу за розмірами державної території, за чисельністю населення країн світу, в залежності від стадії соціально-економічного розвитку тощо. Підготувати приклади держав, щодо кожної із класифікації. Підготуватися до написання тесту 1. Сюткін С. І. Політична географія: навчальний посібник. — Суми : Фабрика друку, 2017. — 120 с. 2. Барладін О.В. Регіони та країни. Географія. Атлас для 10 класу. Київ : Інститут передових технологій, 2020. 52 с.	3
5	Тема. Морфологія і географічне положення державної території Ознайомитися із поняттям держави, державної території, політико-географічного положення. Вміти дати оцінку політико-географічного положення країн світу. Підготувати завдання – Територіальні суперечки та претензії в різних державах світу (теми узгоджуються з викладачем). 1. Сюткін С. І. Політична географія: навчальний посібник. — Суми : Фабрика друку, 2017. — 120 с.	3
6	Тема 6. Державні кордони – бар'єри та лінії зв'язку Поглибити знання із проблематика дослідження державних кордонів. Ознайомитися з процесом встановлення державних кордонів. Підготуватися до підсумкового опитування за розділом. 1. Сюткін С. І. Політична географія: навчальний посібник. — Суми : Фабрика друку, 2017. — 120 с.	3
7	Тема 7. Країни Північної та Західної Європи. Ознайомитися із політико-географічними особливостями країн Північної та Західної Європи. Підготуватись до написання диктанту з контурної карти країн Європи. Підготуватись до презентації результатів дослідження за темами, визначеними викладачем. 1. European Union. URL: https://europa.eu/european-union/index_en 2. Барладін О.В. Регіони та країни. Географія. Атлас для 10 класу. Київ : Інститут передових технологій, 2020. 52 с. 3. Європейський Союз та його роль. URL: https://ukrstat.org/uk/nato/program.htm 4. Лизогуб В. А. Країнознавство : підручник / В. А. Лизогуб. – Харків : Право, 2019. – 384 с.	4

	5. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Країнознавство: навч. посіб. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. — 264 с. 6. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 528 с 7. Прокопенко Л. Л. Інституційна система ЄС : навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. — Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. — 220 с.	
8	Тема 8. Країни Центральної, Південної та Східної Європи. Ознайомитися із політико-географічними особливостями країн Центральної, Південної та Східної Європи. Підготуватись до презентації результатів дослідження за темами, визначеними викладачем. 1. Барладін О.В. Регіони та країни. Географія. Атлас для 10 класу. Київ : Інститут передових технологій, 2020. 52 с. 2. Дорошко М. С. Країнознавство. Країни СНД: Навч. посіб. — К. : МАУП, 2007. — 286 с. 3. Виконавчий комітет Співдружності незалежних держав. URL: https://cis.minsk.by/	4
9	Тема 9. Україна в контексті політико-географічних досліджень. Дослідити наступні питання: особливості політико-географічного простору та просторової концепції України; Україна та її транзитний потенціал; наявність спірних територій та рівень їх політичної гостроти; Україна та її участь у міжнародних та регіональних організаціях. 1. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua 2. Транзитні можливості України. Міністерство інфраструктури України. URL: https://mtu.gov.ua/content/tmu.html	3
10	Тема 10. Країни Середньої Азії. Ознайомитися з фізико-географічним розташуванням та соціокультурними орієнтаціями країн Середньої Азії. Дослідити особливості та специфіку політичної культури країн регіону, культурно-побутові, етно-лінгвістичні та релігійно-конфесійні чинники політичного розвитку країн регіону. Підготуватися до написання диктанту з контурної карти держав Азії. Підготуватись до презентації результатів дослідження за темами, визначеними викладачем. 1. Центральна Азія. Портал зовнішньої політики. URL: http://fpp.com.ua/zagalna_info/tsentralna-aziya/ 2. Ткаченко Ігор. Центральна Азія як зона перетину інтересів конкуруючих держав // політичний менеджмент № 5, 2004 С. 114-121 3. Центральна Азія: де зіткнулися сила, політика і економіка. NATO review. URL: https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2010/03/30/tsentral-na-azya-de-ztknulisy-sila-poltika-ekonomka/index.html 4. Даниленко С. І., Гальона О. Я. Актуальні аспекти міжнародного співробітництва країн центральної Азії у рамках ШОС // International relations, part “Political sciences”, № 12, 2016	4
11	Тема 11. Індія та країни Південної Азії. Дослідити наступні питання: історія формування політичної карти Південної Азії; характерні форми правління та територіальний устрій країн; географію релігій в Південній Азії. Підготуватись до презентації результатів дослідження за темами, визначеними викладачем.	4

	1. Огляд торговельної політики Індії. Міністерство економіки України. URL: https://www.me.gov.ua/Documents/Print?lang=uk-UA&id=10b0cb31-7071-43a3-80b0-570f7e4e2f53 2. Українсько-індійське співробітництво. Посольство України в Республіці Індія. URL: https://india.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/ukrayinsko-indijske-spivrobitnictvo 3. Борділовська О. Індія–Китай: партнерство та суперництво. URL: https://sinologist.com.ua/wp-content/uploads/2016/02/%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf 4. Лукаш О. І. Регіональна політика Індії в умовах глобалізації на рубежі XX–XXI ст. URL: https://elibrary.ivinas.gov.ua/4575/1/Rehionalna%20polityka%20Indii%20v.pdf 5. Володин А.Г. Индия в мире регионализации. Контуры глобальных трансформаций: политика, экономика, право. 2017;10(4):178-191.	
12	Тема 12. Країни Південно-Східної та Східної Азії. Визначити особливості соціального, економічного та політичного розвитку країн регіону, етнічні та релігійно-конфесійні критерії типології країн у регіоні Східної Азії, господарчо-культурні, побутові та психологічні детермінанти політичного поведіння, систему політико-економічної співпраці у регіоні, проблему територій Курильської гряди. Підготуватись до презентації результатів дослідження за темами, визначеними викладачем. 1. План дій Україна - Китайська Народна Республіка з реалізації ініціативи спільного будівництва "Економічного поясу шовкового шляху" і "Морського шовкового шляху XXI століття. URL: https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=53b0b352-76b5-4a21-8511-748df9c6765f&title=SpivrobitnitstvoZKitaiskoiuNarodnoiuRespublikoiu 2. Україна та Китай підписали угоду про співпрацю у галузі будівництва інфраструктури. Урядовий портал. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-ta-kitaj-pidpisali-ugodu-pro-spivpracyu-u-galuzi-budivnictva-infrastrukturi 3. Association of SouthEast Asian Nations. URL: https://asean.org/ 4. Досвід азіатських тигрів: Гонконгу, Південної Кореї, Сінгапуру, Тайваню. Український інститут майбутнього. URL: https://strategy.uifuture.org/dosv%D1%96d-aziyskih-tigr%D1%96v-gonkongu-p%D1%96vdennoi-korei-s%D1%96ngapuru-tayvanyu.html	4
13	Тема 13. Політико-географічні особливості Африканського континенту Ознайомитися із політико-географічними особливостями субрегіонів та країн Африки. Дослідити особливості колоніальної залежності країн Африки та проаналізувати історичні умови формування унікальної політичної ситуації сучасного розвитку. Підготуватися до написання диктанту з контурної карти держав Африки. Підготуватись до презентації результатів дослідження за темами, визначеними викладачем. 1. Лизогуб В. А. Країнознавство : підручник / В. А. Лизогуб. – Харків : Право, 2019. – 384 с. 2. Барладін О.В. Регіони та країни. Географія. Атлас для 10 класу. Київ : Інститут передових технологій, 2020. 52 с.	4
14	Тема 14. Регіон «Північна Америка».	4

	Визначити історичні особливості формування макрорегіону, сучасний адміністративний устрій та форму політичного правління в країнах регіону. Підготуватися до написання диктанту з контурної карти держав Америки. Підготуватись до презентації результатів дослідження за темами, визначеними викладачем. 1. North American Free Trade Agreement. URL: https://www.trade.gov/north-american-free-trade-agreement-nafta 2. Барладін О.В. Регіони та країни. Географія. Атлас для 10 класу. Київ : Інститут передових технологій, 2020. 52 с.	
15	Тема 15. Політико-географічні особливості країн макрорегіону «Латинська Америка та Карибські країни». Виявити політико-географічні особливості країн макрорегіону «Латинська Америка та Карибські країни». Підготуватись до презентації результатів дослідження за темами, визначеними викладачем. 1. Шевченко Наталія. Якими мають бути пріоритети України в регіоні Латинської Америки та Карибського басейну? // Рада зовнішньої політики “Українська призма”, 2020. URL: http://prismua.org/wp-content/uploads/2020/07/LA1.pdf 2. Барладін О.В. Регіони та країни. Географія. Атлас для 10 класу. Київ : Інститут передових технологій, 2020. 52 с.	4
16	Тема 16. Австралія та країни Океанії. Визначити історичні особливості заселення та регіоноутворення, просторово-географічні особливості розташування країн, особливості політичного устрою та політичної культури. Підготуватись до презентації результатів дослідження за темами, визначеними викладачем. 1. Барладін О.В. Регіони та країни. Географія. Атлас для 10 класу. Київ : Інститут передових технологій, 2020. 52 с. 2. Лизогуб В. А. Країнознавство : підручник / В. А. Лизогуб. – Харків : Право, 2019. – 384 с.	3
Разом		56

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентою «Політична географія світу»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН01	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), корегування та	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини

	міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	підготовка частини наукового дослідження, її презентація	дослідження, екзаменаційна робота
РН04	Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень	Оцінювання результатів дослідження на практичних заняттях; тестових завдань, розв'язування аналітичних завдань, екзаменаційна робота
РН13	Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.	Лекція, виконання аналітичних завдань у командах, аналіз отриманих результатів	Оцінювання результатів дослідження аналітичних завдань на практичних заняттях; екзаменаційна робота

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблематики дисципліни (з підготовкою есе, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблематики дисципліни (в обробці результатів дослідження, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);

- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань в ході індивідуально / командної роботи здобувачів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- оцінювання вмінь та навичок збирати та оброблювати дані.

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль. На практичному занятті здобувач може отримати від 1 до 4 балів. Максимальна сума балів за поточним контролем складає **60 балів**.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення екзамену. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем.

Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційного завдання – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

Екзаменаційний білет складається з 20 тестових запитань, кожна вірна відповідь оцінюється у 1,5 бали та одного теоретичного запитання, що оцінюється у 10 балів.

За бажанням (та за згодою викладача) здобувач має можливість обрати тестову форму екзаменаційного завдання (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь).

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форм навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань та 1 теоретичне запитання) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі з Політичної географії світу (<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3729>).

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання		
Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Тестування до окремих тем	Виставляється здобувачу вищої освіти за одне тестове питання у випадку правильної відповіді. За темою 3 «Державний лад», де передбачено тестування, пропонується 20 тестових питань закритого типу.	0,1
	За темою 4 «Наукова систематизація об'єктів політичної карти світу», де передбачено тестування, пропонується 40 тестових питань закритого типу.	0,05
Написання диктанту із контурних карт	Диктанти із контурних карт проводяться під час вивчення Розділу 2 (4 диктанти за контурною картою Європи, Азії, Африки, Америки). Кожний диктант оцінюється максимально у 2 бали. Виставляється здобувачу, який при написанні диктанту із контурної карти допустив 0-1 помилку	2
	Виставляється здобувачу, який при написанні диктанту із контурної карти допустив 2-4 помилки	1,75
	Виставляється здобувачу, який при написанні диктанту із контурної карти допустив 5-7 помилок	1,5

	Виставляється здобувачу, який при написанні диктанту із контурної карти допустив 8-9 помилок	1,25
	Виставляється здобувачу, який при написанні диктанту із контурної карти допустив 10-11 помилок	1
	Виставляється здобувачу, який при написанні диктанту із контурної карти допустив 12-13 помилок	0,75
	Виставляється здобувачу, який при написанні диктанту із контурної карти допустив 14-15 помилок	0,5
	Виставляється здобувачу, який при написанні диктанту із контурної карти допустив 16-17 помилок	0,25
Робота над аналітичними завданнями, індивідуальними завданнями	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	2
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок	1
Робота над проєктними завданнями, командним и роботами тощо	виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, виконав ефективно роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	3-4
	виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, виконав роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок	2
	виставляється здобувачу вищої освіти, який не досяг цілей завдання, частково виконав роль ділової гри тощо, не зміг застосувати знання на практиці, обґрунтувати власну думку	1
За теоретичне питання екзаменаційного білету	здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	9-10
	здобувач розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування.	6-8
	здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно.	4-5
	здобувач не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.	0-3

9. Схема нарахування балів

В основу рейтингової системи навчання покладено принцип накопичення балів за певний період навчання (семестр, рік), які здобувач отримує за виконання різних видів діяльності. Сума цих балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи здобувача.

Оцінка успішності здобувача є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену або залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					
Розділ 1					
T1	T2	T3	T4	T5	T6
2	2	2	2	2	2

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання											Раз ом	Екзамен	Сума
Розділ 2													
T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	К/к	60	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8			

T1, T2 ... – теми розділів.

К/к – написання диктантів із контурних карт

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Дистанційний курс з «Політичної географії світу» - <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3729>
2. Безуглий, Віталій Вікторович. Регіональна економічна і соціальна географія світу : навчальний посібник / Віталій Вікторович Безуглий, Світлана Вікторівна Козинець – 2-ге вид., доп., перероб. – Київ : Академія, 2007. – 687 с.
3. Барладін О.В. Регіони та країни. Географія. Атлас для 10 класу. Київ : Інститут передових технологій, 2020. 52 с.
4. Стафійчук В. І. Політична географія світу : навчальний посібник / Валентин Іванович Стафійчук. – Херсон : Олді-плюс, 2016. – 305 с.
5. Сюткін С. І. Політична географія: навчальний посібник. — Суми : Фабрика друку, 2017. — 120 с.
6. Грицак Ю.П., Федорова Г.Ю. Політична географія: Завдання для практичної та самостійної роботи. Для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / 3-те вид. доп. і перераб. / – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2019. – 32 с.

Допоміжна література

1. Барановська О.В. Фізична географія Південної Америки: навчальний посібник / О.В. Барановська. - Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2011. - 83 с.
2. Барановський М.О. Географія населення: практикум / М.О. Барановський, В.В. Смаль. - Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2011. - 35 с.
3. Вітер І. І. Великі географічні відкриття та їх вплив на економічний розвиток країн європейської цивілізації // «Наукова думка сучасності і майбутнього». Галузь: «Економічна історія», 2019. С. 34-45
4. Володин А.Г. Индия в мире регионализации. Контуры глобальных трансформаций: политика, экономика, право. 2017;10(4):178-191.
5. Даниленко С. І., Гальона О. Я. Актуальні аспекти міжнародного співробітництва країн центральної Азії у рамках ШОС // International relations, part "Political sciences", № 12, 2016
6. Дністрянський М.С. Політична географія та геополітика України : навчальний посібник. - Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. - 344 с.
7. Дорошко М. С. Країнознавство. Країни СНД: Навч. посіб. — К. : МАУП, 2007. — 286 с.
8. Заячук М.Д., Чубрей О.С. Економічна та соціальна географія світу : навч. посібник / М.Д. Заячук, О.С. Чубрей . - Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. - 200 с.
9. Лизогуб В. А. Країнознавство : підручник / В. А. Лизогуб. - Харків : Право, 2019. - 384 с.
10. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Країнознавство: навч. посіб. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. — 264 с.
11. Олефіренко Ю. Л. Британська колоніальна імперія: етапи та історія формування
12. Прокопенко Л. Л. Інституційна система ЄС : навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. - Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. - 220 с.
13. Савчук П. О., Стрільчук М. С. Основні етапи формування колоніальних імперій європейських держав // Матеріали III Міжнародної науково–практичної конференції студентів, педагогів, психологів та молодих науковців. Частина 2. Природничо-математичний та суспільногуманітарний напрями. - Рівне: РВВ РДГУ. - 2010. - 150 с.
14. Ткаченко Ігор. Центральна Азія як зона перетину інтересів конкуруючих держав // політичний менеджмент № 5, 2004 С. 114-121
15. Борділовська О. Індія–Китай: партнерство та суперництво. URL: <https://sinologist.com.ua/wp-content/uploads/2016/02/%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf> (дата звернення 25.08.2021)
16. Досвід азіатських тигрів: Гонконгу, Південної Кореї, Сінгапуру, Тайваню. Український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/dosv%D1%96d-aziyskih-tigr%D1%96v-gonkongu-p%D1%96vdennoi-korei-s%D1%96ngapuru-tayvanyu.html> (дата звернення 25.08.2021)
17. Лукаш О. І. Регіональна політика Індії в умовах глобалізації на рубежі XX–XXI ст. URL: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/4575/1/Rehionalna%20polityka%20Indii%20v.pdf> (дата звернення 25.08.2021)
18. План дій Україна - Китайська Народна Республіка з реалізації ініціативи спільного будівництва "Економічного поясу шовкового шляху" і "Морського шовкового шляху XXI століття. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=53b0b352-76b5-4a21-8511-748df9c6765f&title=SpivrobitniststvoZKitsaiskoiuNarodnoiuRespublikoiu> (дата звернення 25.08.2021)

19. Україна та Китай підписали угоду про співпрацю у галузі будівництва інфраструктури. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-ta-kitaj-pidpisali-ugodu-pro-spivpracyu-u-galuzi-budivnictva-infrastrukturi> (дата звернення 25.08.2021)
20. Центральна Азія: де зіткнулися сила, політика і економіка. NATO review. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2010/03/30/tsentral-na-azy-a-de-ztknulisy-a-sila-politika-ekonomka/index.html> (дата звернення 25.08.2021)
21. Федорова Г. Ю. Асиметрії платіжного балансу України з державами ЄС / Г. Ю. Федорова // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право : Науковий журнал. - К. : Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі, 2013. – № 5-6 (70-71). - С. 151 – 157
22. Федорова Г. Ю. Стан платіжного балансу Німеччини в посткризовий період [Електронний ресурс] / Г. Ю. Федорова // Ефективна економіка. – 2015. – № 10. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nayka.com.ua>
23. Федорова Г. Ю. Стан платіжного балансу країн Єврозони в умовах фінансової нестабільності / Г. Ю. Федорова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2015. – Випуск 15, частина 3. - С. 21-23
24. Федорова Г. Ю. Криза платіжних балансів країн зони євро / Г. Ю. Федорова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент». - Одеса, 2016. - № 19.
25. Глушенко В. В., Ломака Є. А., Федорова Г. Ю. Ефективність та оптимізація оподаткування фізичних осіб в національній економіці України: механізм та практичні рекомендації. Національна академія управління, №1, 2020.
26. Babenko, V., Fedorova, H., Pokhodenko, B. The consumer value of goods in the context of the digitalization of the economy. The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism. № 13, 2021

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

3. www.ukrstat.gov.ua - Державна служба статистики України
4. <http://www.worldbank.org> - The World bank
5. www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/ - Central Intelligence Agency
6. https://europa.eu/european-union/index_en - European Union
7. <https://mtu.gov.ua/content/tmu.html> - Міністерство інфраструктури України
8. http://fpp.com.ua/zagalna_info/tsentralna-aziya/ - Центральна Азія. Портал зовнішньої політики. URL
9. : <https://www.me.gov.ua/> - Міністерство економіки України.
10. <https://india.mfa.gov.ua/> - Посольство України в Республіці Індія
11. <https://asean.org/> - Association of SouthEast Asian Nations
12. <https://www.trade.gov/north-american-free-trade-agreement-nafta> - North American Free Trade Agreement

12. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи (<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3729>);

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться певний відсоток практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборобою відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Політична географія світу» (<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3729>)

Перелік питань до екзамену

1. Країнознавча характеристика провідних держав Європи
2. ЄС: організаційна будова і структура
3. Актуальні проблеми Європи та шляхи їх вирішення
4. Політичні процеси в державах центральноазійського регіону.
5. Зовнішня політика держав Центральної Азії.
6. Особливості державного ладу та зовнішньої політики Туреччини.
7. Сутність Палестинської проблеми
8. Країни та народи Південної Азії.
9. Індія – найкрупніша країна південної Азії
10. Етнополітичні та релігійно-конфесійні проблеми розвитку країн Південної Азії.
11. Соціально-економічні відносини країн регіону Південно-Східної Азії.
12. Країнознавча характеристика провідної держави регіону Південно-Східної Азії
13. Особливості політичної системи КНР і чим вони спричинені.
14. Гонконг і Макао, спеціальні адміністративні райони КНР.
15. Причини і наслідки «японського економічного дива».
16. Формування політичної карти Африки.
17. Країнознавча характеристика провідної держави регіону Північна Африка
18. Країнознавча характеристика провідної держави регіону Західна Африка
19. Країнознавча характеристика провідної держави регіону Центральна Африка
20. Країнознавча характеристика провідної держави регіону Східна Африка
21. Країнознавча характеристика провідної держави регіону Південна Африка
22. Регіональні конфлікти та система міждержавної взаємодії в Африці
23. Місце та доля африканських країн у світовій економіці
24. Австралія – держава та континент.
25. Державний устрій США. Головні економічні райони та групи штатів у США.
26. Загальні проблеми країн макрорегіону «Північна Америка». Системи економічної

та міждержавної взаємодії макрорегіону.

27. Регіони та субрегіони Латинської Америки. Історичні умови регіоноутворення.
28. Латиноамериканські країни; етнокультурна характеристика
29. Карибські країни: загальні тенденції політичного розвитку
30. Економічна та соціокультурна характеристика країн Латинської Америки.

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни _____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20_____/20_____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

(підпис) (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.

Голова науково - методичної комісії _____ факультету

(підпис) (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.